Nr 80.

Kungl. Maj:ts proposition till riksdagen angående godkännande av en mellan Sverige och Tyskland avslutad skiljedoms- och förlikningskonvention; given Stockholms slott den 27 februari 1925.

Under åberopande av bilagda utdrag av statsrådsprotokollet över utrikesdepartementsärenden för denna dag samt med överlämnande av texten till en i Berlin den 29 augusti 1924 under förbehåll om riksdagens godkännande avslutad skiljedoms- och förlikningskonvention mellan Sverige och Tyskland med tillhörande slutprotokoll, vill Kungl. Maj:t härmed äska riksdagens godkännande av denna konvention med slutprotokoll.

GUSTAF.

Östen Undén.

Utdrag av protokollet över utrikesdepartementsärenden, hållet inför Hans Maj:t Konungen i statsrådet å Stockholms slott den 27 februari 1925.

Närvarande:

Statsministern SANDLER, ministern för utrikes ärendena UNDÉN, statsråden OLSSON, NOTHIN, HANSSON, LINDERS, LARSSON, WIGFORSS, MÖLLER, LEVINSON.

— — — — — — — — — — — — — — — — — —

Ministern för utrikes ärendena anför:

»I enlighet med av Kungl. Maj:t den 21 augusti 1924 givet bemyndigande undertecknades i Berlin den 29 i samma månad en skiljedoms- och förlikningskonvention mellan Sverige och Tyskland, jämte tillhörande slutprotokoll, vartill förslag uppgjorts vid förhandlingar, som på hemställan från tysk sida och efter av Kungl. Maj:t den 24 november 1922 fattat beslut upptagits mellan de båda ländernas regeringar. Konventionen är avslutad under sedvanligt förbehåll om ratifikation, varvid från svensk sida riksdagens samtycke därtill förutsatts.

Jag anhåller att nu få redogöra för innehållet i denna konventions viktigare bestämmelser.

Enligt konventionen skola alla tvister, av vilket slag de vara må, som kunna uppstå mellan de båda fördragsslutande länderna och som icke inom skälig tid kunna lösas på diplomatisk väg, hänskjutas till antingen skiljedoms- eller förlikningsförfarande, såvida ej andra mellan parterna gällande överenskommelser föreskriva ett annat förfarande (art. 1).

Det kan även inträffa, att en viss tvist må hänskjutas till skiljedom, sedan förlikningsförfarande visat sig resultatlöst, och sålunda passera bägge slagen av instanser (art. 4 och art. 13), men såsom allmän regel gäller, att vartdera förfarandet avser ett avgränsat område.

I det till konventionen hörande slutprotokollet har förklarats, att konventionen skall tillämpas även beträffande tvister, som härleda sig från tilldragelser, vilka infallit före konventionens avslutande, dock att tvister, som stå i omedelbart sammanhang med världskrigets händelser, med hänsyn till deras allmänna politiska innebörd skola undantagas därifrån. Enligt protokollet skall vidare det förhållande, att en tredje stat är delaktig i en tvist, icke utesluta konventionens tillämpning, varemot tvister mellan Tyskland och en tredje stat, i vilka Sverige i egenskap av medlem i Nationernas förbund kan komma att bliva part, icke skola anses såsom tvister mellan de fördragsslutande parterna enligt denna konvention.

Skiljedomsförfarande är enligt huvudprincipen obligatoriskt för tvister av rättslig art. Enligt art. 2 skall sålunda dylikt förfarande på yrkande av endera parten komma till användning i fråga om tvister, som avse:

1) ett mellan de båda parterna avslutat fördrags bestånd, tolkning och tillämpning;

2) internationellt-rättsliga spörsmål;

3) förefintligheten av någon omständighet, som, därest den konstateras, skulle innebära åsidosättande av någon mellanfolklig förpliktelse;

4) storleken och arten av den gottgörelse, som bör givas i fall av dylik förpliktelses åsidosättande.

I detta avseende överensstämmer konventionens innehåll med den förpliktelse, som Sverige åtagit sig genom ratifikation av tilläggsklausulen till art. 36 i stadgan för den fasta mellanfolkliga domstolen. Under det att Sverige gentemot de övriga länder, som ratificerat sagda klausul, accepterat undantagslös tillämpning av domstolsförfarande i rättstvister tillhörande nämnda kategorier, uppställas emellertid i den svensk-tyska konventionen vissa undantag från huvudregelns tillämpning. Därest uppkommen tvist rör en angelägenhet, som berör ena partens oavhängighet, territoriella integritet eller andra högsta livsintressen, skall sålunda i fråga om denna tvist ej skiljedomsförfarande, men däremot förlikningsförfarande komma till användning. Denna undantagsbestämmelse innebär upptagandet av en mycket ofta i tidigare skiljedomsavtal förekommande klausul. Undantaget är emellertid begränsat på det sätt, att i händelse av olika meningar om tvistens hänförlighet till undantagsklausulen, avgörandet härom tillkommer skiljedomstolen (art. 4).

Det blir sålunda icke parterna själva, som godtyckligt karakterisera tvisten såsom berörande »högsta livsintressen» etc. Denna värdefulla metod att begränsa klausulen har tidigare kommit till användning bl. a. i Sveriges skiljedomstraktater med Danmark och Norge, ehuru därvidlag ej i fullt samma utsträckning.

Tvist, som enligt konventionen kan anhängiggöras vid skiljedomstolen, kan emellertid, därest de fördragsslutande parternas regeringar därom överenskomma, i stället hänskjutas till förlikningsförfarande, vare sig för slutgiltig behandling eller under förbehåll om tvistens senare hänskjutande till skiljedomstolen (art. 13).

I varje fall av skiljedomsinstitutets tillämpning skola de fördragsslutande parterna fastställa en särskild s. k. kompromiss, angivande tvistens föremål, skiljedomstolens sammansättning och säte samt eventuella särskilda befogenheter m. m. (art. 7). Särskilda stadganden gälla för säkerställande av, att en kompromiss skall åvägabringas (art. 8).

Skiljedomstolen skall bestå av fem ledamöter, varav vardera parten utser en och parterna gemensamt utse tre, däribland en ordförande. För att säkerställa skiljedomstolens konstituerande hava särskilda bestämmelser lämnats för det fall att parterna icke kunna enas om valet av de domare, som skola utses gemensamt, eller av ordförande, eller att part icke utsett domare, vars tillsättande på honom ankommit. Domarne skola utses bland medlemmarna av den permanenta skiljedomstolen i Haag. Nytt val av domare skall ske för varje särskild tvist. Dessa bestämmelser kunna dock efter överenskommelse i varje särskilt fall modifieras (art. 6). Skiljedomstolen fattar sina beslut med enkel majoritet (art. 9).

Parterna förbinda sig att efter tro och heder ställa sig till efterrättelse det vid skiljedomsförfarandet fällda utslag (art. 23).

I särskilda, samtidigt med konventionens undertecknande utväxlade noter har förklarats, att för den händelse Tyskland skulle ansluta sig till den fasta mellanfolkliga domstolen i Haag eller inträda såsom medlem i Nationernas förbund, är avsett, att de skiljedomstolen enligt konventionen åvilande uppgifter på sätt, varom närmare överenskommelse då skall träffas, överflyttas på den fasta mellanfolkliga domstolen.

Alla tvister, som icke enligt konventionens bestämmelser skola underkastas skiljedomsförfarande, skola på yrkande av endera parten göras till föremål för förlikningsförfarande (art. 13).

Därest andra parten därvid gör gällande, att tvisten bör avgöras av skiljedomstolen, skall domstolen först fatta beslut i denna fråga.

I tvivelaktiga fall skola — enligt vad parterna i det till konventionen hörande slutprotokoll förklarat — konventionens olika bestämmelser tolkas till förmån för användande av grundsatsen om tvisters avgörande medelst skiljedom.

De i konventionen lämnade regler för förlikningsförfarandet äro i allt väsentligt av samma innebörd som det av 1924 års riksdag godkända förslag, i enlighet varmed konventioner angående tvisters hänskjutande till under-

sökningS- och förlikningsförfarande den 27 juni 1924 avslutats mellan Sverige samt Danmark, Finland och Norge.

För förlikningsförfarandet skall sålunda upprättas en ständig förlikningsnämnd, bestående av fem medlemmar; vardera parten utser två medlemmar, av vilka en må väljas bland statens egna medborgare, och den femte, som skall vara nämndens ordförande och tillhöra annan nationalitet än övriga medlemmar, utses av parterna i förening. Nämnden skall vara tillsatt inom sex månader efter utväxlingen av ratifikationerna till konventionen (art. 14). Förlikningsnämndens medlemmar utses för en tid av tre år, men mandatet anses automatiskt förnyat för lika lång tid, om ej annan person före mandatstidens utgång blivit utsedd i en medlems ställe (art. 17). Deras uppdrag kan ej återkallas under mandatstiden, med mindre parterna äro därom ense. Vardera staten äger dock rätt att vid uppkommande tvist ersätta den ene av de utav denna stat utsedda medlemmarna med en annan, som i den föreliggande frågan besitter särskild sakkunskap (art. 15). Nämnden träder i verksamhet, såsnart framställning därom göres av endera parten (art. 20). Inom sex månader från det tvist hänskjutits till nämnden, skall denna avgiva ett betänkande, som fastslår saksammanhanget och, om förhållandena därtill giva anledning, innehåller förslag till tvistens bilägganden. Inom en viss frist, som skall i betänkandet fastställas och som ej får överskrida tre månader, skall vardera parten förklara, om och i vad mån den erkänner dettas slutsatser och antager dess förslag (art. 19). Förlikningsnämnden är beslutmässig, om samtliga medlemmar vederbörligen kallats och ordföranden jämte minst två andra medlemmar äro närvarande. Nämnden fattar sina beslut med enkel majoritet (art. 21).

Under pågående skiljedoms- eller förlikningsförfarande skola parterna i möjligaste mån undvika varje åtgärd, som kan motverka skiljedomens verkställande eller antagandet av förlikningsnämndens förslag. Vid förlikningsförfarandet skola de intill den tidpunkt, som nämnden fastställer för parternas förklaring om förslagets antagande, avhålla sig från varje självtäkt med våldsamma medel (art. 23).

Konventionen, som är avsedd att träda i kraft en månad efter ratifikationernas utväxlande, är avslutad för en tid av tio år. Därest den ej sex månader före utgången av denna tidrymd blivit uppsagd, skall den gälla för ytterligare två år, varefter den under samma förutsättning förlänges för en två-års-period i sänder.

Såsom ett allmänt omdöme om det avtal, för vars huvudstadganden jag nu redogjort, torde kunna sägas, att det i förhållande till skiljedomsavtalen från tiden före världskriget utgör ett stort framsteg både genom det starka hävdandet av skiljedomsprincipen och genom kombinationen med ett förlikningsförfarande, varigenom garanti vunnits för prövning genom endera metoden av varje tvist, som icke kunnat lösas på diplomatisk väg.

Vad särskilt angår skiljedomsförfarandet, har dess användning visserligen blivit föremål för betydande inskränkning i förhållande till de regler, som gälla enligt tilläggsklausulen till stadgan för Nationernas förbunds fasta

domstol om obligatoriskt skiljedomsförfarande i rättstvister. Å andra sidan innebär dock konventionen ett betydligt starkare hävdande av skiljedomsprincipen, än vad fallet är i Sveriges skiljedomsavtal med de stater, som icke ratificerat nämnda tilläggsklausul. Ur denna synpunkt utgör alltså konventionen även med de inskränkningar den i antydda hänseende upptager ett avsevärt och för Sverige betydelsefullt steg framåt i förhållande till avtalen med övriga stormakter. Därjämte torde det förtjäna beaktande, att, såsom redan antytts, enligt konventionen en tvist skall hänskjutas till förlikningsförfarande, därest den, ehuru av rättslig karaktär, befinnes vara av beskaffenhet att ej kunna bliva föremål för skiljedom.

För övrigt ha konventionens bestämmelser ur juridisk-teknisk synpunkt erhållit en i det hela fullt tillfredsställande gestaltning.

Med åberopande av det anförda, får jag alltså hemställa, att Kungl. Maj:t måtte i proposition äska riksdagens godkännande av ifrågavarande konvention jämte därtill hörande slutprotokoll.»

Vad ministern sålunda hemställt, däri statsrådets övriga ledamöter instämma, behagar Hans Maj:t Konungen bifalla samt förordnar, att proposition i ämnet av den lydelse, bilaga vid detta protokoll utvisar, skall avlåtas till riksdagen.

Ur protokollet:
Carl Cederlöf.

Bilaga.

Skiljedoms- och förlikningskonvention mellan Sverige och Tyskland.

Konungariket Sverige och Tyska riket, vilka äro besjälade av önskan att främja strävandena till avgörande på fredlig väg av mellanstatliga tvister, hava överenskommit att avsluta en allmän skiljedoms- och förlikningskonvention.

I detta syfte hava till fullmäktige utsetts
av Hans Maj:t Konungen av Sverige:
Friherre Fredrik Ramel, Sveriges minister i Berlin,
och av Tyska Rikets President:

Direktören i Tyska Utrikesdepartementet herr d:r Friedrich Gaus,
vilka, efter att ömsesidigt hava granskat sina fullmakter, som befunnits vara i god och behörig form, överenskommit om följande bestämmelser:

Artikel 1.

De fördragsslutande parterna förplikta sig att hänskjuta alla tvister, av vilket slag de vara må, som kunna uppstå mellan dem och som icke inom skälig tid kunna lösas på diplomatisk väg, till antingen skiljedoms- eller förlikningsförfarande, jämlikt bestämmelserna i denna konvention.

Tvister, för vilkas lösande de fördragsslutande parterna genom andra mellan dem gällande överenskommelser förbundit sig att anlita ett särskilt förfarande, skola behandlas enligt bestämmelserna i dessa överenskommelser.

Deutsch-Schwedischer Schiedsgerichts- und Vergleichsvertrag.

Das Deutsche Reich und das Königreich Schweden, von dem Wunsche erfüllt, die Entwickelung des Verfahrens zur friedlichen Beilegung zwischen staatlicher Streitigkeiten zu fördern, sind übereingekommen, einen allgemeinen Schiedsgerichts- und Vergleichsvertrag abzuschliessen.

Zu diesem Zwecke haben zu Bevollmächtigten ernannt
der deutsche Reichspräsident:
den Ministerialdirektor im Auswärtigen Amte, Herrn Dr. Friedrich Gaus,
Seine Majestät der König von Schweden:
den Schwedischen Gesandten in Berlin, Freiherrn Fredrik Ramel,
die, nachdem sie ihre Vollmachten geprüft und in guter und gehöriger Form befunden haben, über folgende Bestimmungen übereingekommen sind:

Artikel 1.

Die vertragschliessenden Teile verpflichten sich, alle Streitigkeiten irgendwelcher Art, die zwischen ihnen entstehen und nicht in angemessener Frist auf diplomatischen Wege geschlichtet werden können, nach Massgabe des gegenwärtigen Vertrags entweder einem Schiedsgerichtsverfahren oder einem Vergleichsverfahren zu unterwerfen.

Streitigkeiten, für deren Schlichtung die vertragschliessenden Teile durch andere zwischen ihnen bestehende Abmachungen an ein besonderes Verfahren gebunden sind, werden nach Massgabe der Bestimmungen dieser Abmachungen behandelt.

Artikel 2.

Skiljedomsförfarande skall, på yrkande av endera parten och under förbehåll för bestämmelserna i art. 3 och 4, komma till användning i fråga om tvister, som avse:

I. ett mellan de båda parterna avslutat föredrags bestånd, tolkning och tillämpning;

II. internationellt-rättsliga spörsmål;

III. förefintligheten av någon omständighet, som, därest den konstateras, skulle innebära åsidosättande av en mellanfolklig förpliktelse;

IV. storleken och arten av den gottgörelse, som bör givas i fall av dylik förpliktelses åsidosättande.

Därest mellan parterna råder meningsskiljaktighet rörande frågan, huruvida en tvist hör till ovan angivna arter, tillkommer det skiljedomstolen att avgöra denna förberedande fråga.

Artikel 2.

Dem Schiedsgerichtsverfahren werden auf Verlangen einer Partei, unter Vorbehalt der Bestimmungen der Artikel 3 und 4, diejenigen Streitigkeiten unterworfen, die betreffen:

erstens: Bestand, Auslegung und Anwendung eines zwischen den beiden Parteien geschlossenen Staatsvertrags;

zweitens: irgendeine Frage des internationalen Rechts;

drittens: das Bestehen einer Tatsache, die, wenn sie erwiesen wird, die Verletzung einer zwischenstaatlichen Verpflichtung bedeutet;

viertens: Umfang und Art der Wiedergutmachung im Falle einer solchen Verletzung.

Bestehen zwischen den Parteien Meinungsverschiedenheiten darüber, ob eine Streitigkeit zu den vorstehend bezeichneten Arten gehört, so wird über diese Vorfrage im Schiedsgerichtsverfahren entschieden.

Artikel 3.

Beträffande frågor, som enligt lagstiftningen i det land, mot vilket yrkande framställes, skola avgöras av domstol, varmed här avses jämväl förvaltningsdomstol, kan vederbörande part påfordra, att skiljedomsförfarande kommer till användning först sedan genom sakens behandling vid domstol slutligt utslag avkunnats, och att tvistens hänskjutande till skiljedomstolen sker senast sex månader efter sådant utslag. Det sagda äger icke tillämpning, då fråga är om rättsvägran och de genom lag föreskrivna besvärsinstanserna anlitats.

Uppstår mellan parterna meningsskiljaktighet rörande tilllämpningen av denna bestämmelse, skall avgörandet tillkomma skiljedomstolen.

Artikel 3.

Bei Fragen, die gemäss den Landesgesetzen der Partei, gegen die ein Begehren geltend gemacht wird, von richterlichen Behörden mit Einschluss der Verwaltungsgerichte, zu entscheiden sind, kann diese Partei verlangen, dass die Streitigkeiten dem Schiedsgerichtsverfahren erst unterworfen werden, nach dem in dem Gerichtsverfahren eine endgültige Entscheidung gefällt worden ist, und dass die Anrufung des Schiedsgerichts spätestens sechs Monate nach dieser Entscheidung erfolge. Dies gilt nicht, wenn es sich um einen Fall von Rechtsverweigerung handelt und die gesetzlich vorgesehenen Beschwerdestellen angerufen worden sind.

Entsteht zwischen den Parteien eine Meinungsverschiedenheit über die Anwendung der vorstehenden Bestimmung, so wird darüber im Schiedsgerichtsverfahren entschieden.

Artikel 4.

Därest part i fråga om tvist av de i artikel 2 angivna arter framställer invändning, att tvisten rör en angelägenhet, som berör partens oavhängighet, territoriella integritet eller andra högsta livsintressen, och motparten finner påståendet riktigt, skall i fråga om denna tvist icke skiljedomsförfarande utan förlikningsförfarande komma till användning. Om däremot påståendet icke av motparten erkännes såsom riktigt, tillkommer avgörandet härom skiljedomstolen.

Erkänner skiljedomstolen de angivna invändningarna såsom grundade, hänskjuter den tvisten till förlikningsförfarande; eljest avgör skiljedomstolen själv tvisten.

Part, som icke erkänner en dylik, av motparten gjord invändning såsom grundad, kan likväl, utan att skiljedomstolen dessförinnan fattar ett avgörande, förklara sig godtaga förlikningsförfarandets genomförande. Part äger dock därvid förbehålla sig, att, för den händelse förlikningsförslaget icke av båda parterna antages, skiljedomstolen må kunna uppfordras att träffa avgörande beträffande invändningen och i förekommande fall även beträffande själva tvisten.

Artikel 5.

Skiljedomstolen tillämpar vid sina avgöranden:

I. mellan parterna gällande överenskommelser av allmän eller speciell natur och därav härflytande rättsnormer;

II. internationell sedvanerätt, som uttryck för en allmän, såsom rätt erkänd praxis;

III. allmänna, av civiliserade stater erkända rättsgrundsatser.

Artikel 4.

Erhebt eine Partei bei einer Streitigkeit der im Artikel 2 bezeichneten Arten die Einrede, dass es sich um eine Angelegenheit handele, die ihre Unabhängigkeit, die Unversehrtheit ihres Gebiets oder andere höchste Lebensinteressen betreffe, so kommt für die Streitigkeit, falls die andere Partei diese Behauptung als zutreffend anerkennt, nicht das Schiedsgerichts-, sondern das Vergleichsverfahren zu Anwendung. Wird dagegen die Behauptung von der anderen Partei nicht als zutreffend anerkannt, so ist darüber im Schiedsgerichtsverfahren zu entscheiden.

Anerkennt das Schiedsgericht die bezeichnete Einrede als begründet, so überweist es die Streitigkeit dem Vergleichsverfahren; sonst entscheidet es selbst darüber.

Eine Partei, welche die bezeichnete Einrede der Gegenpartei nicht als zutreffend anerkennt, kann sich gleichwohl ohne vorherige Herbeiführung einer schiedsgerichtlichen Entscheidung über die Einrede mit der Durchführung des Vergleichsverfahrens einverstanden erklären. Sie kann dabei jedoch den Vorbehalt machen, dass, wenn der Vergleichsvorschlag nicht von beiden Parteien angenommen wird, das Schiedsgericht zur Entscheidung über die Einrede und gegebenenfalls auch über die Streitigkeit selbst angerufen werden kann.

Artikel 5.

Das Schiedsgericht legt seinen Entscheidungen zugrunde:

erstens: die zwischen den Parteien geltenden Übereinkünfte allgemeiner oder besonderer Art und die sich daraus ergebenden Rechtssätze;

zweitens: das internationale Gewohnheitsrecht als Ausdruck einer allgemeinen, als Recht anerkannten Übung;

drittens: die allgemeinen von den Kulturstaaten anerkannten Rechtsgrundsätze.

Därest i det särskilda fallet de ovan angivna rättsnormerna förete luckor, fattar skiljedomstolen beslut enligt de rättsgrundsatser, vilka enligt dess mening borde utgöra internationella rättens regler. Den följer därvid stadgad doktrin och rättspraxis.

Med båda parternas samtycke kan skiljedomstolen i stället för att stödja sitt beslut på rättsgrundsatser traffa sitt avgörande efter billighetens grundsatser.

Artikel 6.

Därest icke parterna i särskilt fall annorlunda överenskomma, skall skiljedomstolen sammansättas på följande sätt:

Domarne utses bland de personer, som äro upptagna å förteckningen över medlemmar av den genom konventionen den 18 oktober 1907 för avgörandet på fredlig väg av internationella tvister upprättade permanenta skiljedomstolen i Haag.

Vardera parten utser en skiljedomare efter fritt val. Parterna utse gemensamt ytterligare tre domare och bland dessa en ordförande. Ifall någon av de gemensamt utsedda domarne efter valet förvärvar medborgarrätt i en av de fördragsslutande staterna eller tager hemvist å någonderas område eller inträder i någonderas tjänst, kan vardera parten yrka, att han ersättes av annan person. I detta avseende uppkommande meningsskiljaktigheter avgöras av de övriga fyra domarne, varvid den äldste av de gemensamt utsedda förer ordet och vid lika röstetal äger två röster.

Nytt val av domare sker för varje särskild tvist. De fördragsslutande parterna förbehålla sig dock att i samförstånd företaga valen på sådant sätt, att samma domare komma att tillhöra skiljedomstolen för handläggning av vissa arter av tvister under viss tidrymd.

Därest det en medlem av domstolen givna uppdrag av någon anledning

Soweit im einzelnen Falle die vorstehend erwähnten Rechtsgrundlagen Lücken aufweisen, entscheidet das Schiedsgericht nach den Rechtsgrundsätzen, die nach seiner Ansicht die Regel des internationalen Rechtes sein sollten. Es folgt dabei bewährter Lehre und Rechtsprechung.

Mit Zustimmung beider Parteien kann das Schiedsgericht seine Entscheidung, anstatt sie auf Rechtsgrundsätze zu stützen, nach billigem Ermessen treffen.

Artikel 6.

Sofern nicht die Parteien im einzelnen Falle eine entgegenstehende Vereinbarung treffen, wird das Schiedsgericht in folgender Weise bestellt.

Die Richter werden auf der Grundlage des Verzeichnisses der Mitglieder des durch das Haager Abkommen zur friedlichen Erledigung internationaler Streitfälle vom 18. Oktober 1907 geschaffenen Ständigen Schiedshofs im Haag gewählt.

Jede Partei ernennt einen Schiedsrichter nach freier Wahl. Gemeinsam berufen die Parteien drei weitere Richter und aus deren Mitte den Obmann. Sofern einer der gemeinsam berufenen Richter nach seiner Wahl die Staatsangehörigkeit einer der beiden Parteien erwirbt, auf deren Gebiete seinen Wohnsitz nimmt oder in deren Dienste tritt, kann jede Partei verlangen, dass er ersetzt werde. Streitigkeiten darüber, ob diese Voraussetzungen zutreffen, werden von den übrigen vier Richtern entschieden, wobei der ältere der gemeinsam berufenen Richter der Vorsitz führt und bei Stimmengleichheit eine doppelte Stimme hat.

Die Wahl der Richter erfolgt von neuem für jeden einzelnen Streitfall. Die vertragschliessenden Teile behalten sich jedoch vor, im gemeinsamen Einverständnisse die Wahlen in der Weise vorzunehmen, dass für gewisse Arten von Streitfällen während eines bestimmten Zeitraums dieselben Richter dem Schiedsgericht angehören.

Mitglieder des Schiedsgerichts, die aus irgendeinem Grunde ausscheiden,

skulle upphöra, skall ersättare utses enligt de regler, varefter den avgångne domstolsmedlemmen valts.

Artikel 7.

De fördragsslutande parterna skola vid tillämpandet av denna konvention i varje förekommande fall fastställa en särskild kompromiss. Därvid skola angivas: tvistens föremål, skiljedomstolen möjligen tillkommande särskilda befogenheter, dess sammansättning och säte, storleken av den summa, som varje part har att deponera såsom förskott å kostnaderna, de föreskrifter, som skola iakttagas beträffande förfarandets form och tidsfrister, ävensom i övrigt erforderliga detaljbestämmelser.

Meningsskiljaktigheter rörande bestämmelserna i kompromissen skola, med förbehåll för bestämmelserna i art. 8, avgöras av skiljedomstolen.

Artikel 8.

Därest kompromiss mellan parterna icke kommer till stånd inom sex månader efter det ena parten till den andra framfört yrkande om tvistens avgörande medelst skiljedom, äger vardera parten hänvända sig till den i art. 14 omhandlade ständiga förlikningsnämnden i och för fastställande av kompromiss. Nämnden skall inom två månader efter sådan hänvändelse fastställa kompromissen, varvid tvistens föremål skall bestämmas med ledning av parternas yrkanden.

Samma förfarande skall tilllämpas, då part icke utsett domare, vars tillsättande på honom ankommit, eller då parterna icke kunna enas om valet av de domare, som skola utses gemensamt, eller av ordförande.

Den ständiga förlikningsnämnden äger vidare befogenhet att, intill dess skiljedomstolen konstituerats, avgöra varje annan tvist, som rör skiljedomsförfarandet.

Artikel 9.

Skiljedomstolen fattar sina beslut med enkel majoritet.

werden in der gleichen Weise ersetzt, wie sie berufen worden sind.

Artikel 7.

Die vertragschliessenden Teile werden in Ausführung des gegenwärtigen Vertrags in jedem Einzelfall eine besondere Schiedsordnung festsetzen. Darin werden der Streitgegenstand, die etwaigen besonderen Befugnisse des Gerichts, dessen Zusammensetzung und Sitz, die Höhe des von jeder Partei als Kostenvorschuss zu hinterlegenden Betrags, die hinsichtlich der Form und der Fristen des Verfahrens zu beobachtenden Regeln sowie die sonst notwendigen Einzelheiten bestimmt.

Meinungsverschiedenheiten über die Bestimmungen der Schiedsordnung werden, vorbehaltlich des Artikel 8, vom Schiedsgericht entschieden.

Artikel 8.

Kommt zwischen den Parteien nicht binnen sechs Monaten, nachdem die eine der anderen das Begehren nach schiedsgerichtlicher Austragung einer Streitigkeit mitgeteilt hat, die Schiedsordnung zustande, so kann jede Partei den im Artikel 14 vorgesehenen Ständigen Vergleichsrat zwecks Feststellung der Schiedsordnung anrufen. Dieser hat binnen zwei Monaten nach seiner Anrufung die Schiedsordnung festzusetzen, wobei der Streitgegenstand aus den Anträgen der Parteien ermittelt wird.

Es ist ebenso zu verfahren, wenn eine Partei den von ihr zu ernennenden Richter nicht bezeichnet hat, oder wenn die Parteien in der Bezeichnung der gemeinsam zu berufenden Richter oder des Obmanns nicht einig sind.

Der Ständige Vergleichsrat ist ferner befugt, bis zur Bestellung des Schiedsgerichts über jede andere Streitigkeit zu entscheiden, die sich auf die Schiedsordnung bezieht.

Artikel 9.

Das Schiedsgericht trifft seine Entscheidungen mit einfacher Stimmen-

En minoriteten tillhörande medlems avvikande mening skall angivas.

Artikel 10.

Skiljedomen skall innehålla anvisning rörande sättet för dess verkställande, särskilt rörande de tidsfrister, som därvid skola iakttagas.

Har i en skiljedom förklarats, att ett beslut eller en åtgärd av domstol eller annan myndighet i ena staten helt eller delvis står i strid med folkrätten, och kunna enligt denna stats författning följderna av beslutet eller åtgärden icke helt eller delvis undanröjas genom administrativa åtgärder, så skall den förfördelade parten i skiljedomsutslaget tillerkännas lämplig gottgörelse på annat sätt.

Artikel 11.

Om ej annorledes i kompromissen avtalats, kan framställning om revision av skiljedom av vardera parten göras hos den skiljedomstol, som avkunnat utslaget. Sådan framställning kan blott grundas å upptäckten av ett nytt faktum av den art, att det skulle kunnat utöva ett avgörande inflytande på domstolens utslag och vilket vid förhandlingarnas avslutande varit för såväl skiljedomstolen som för den part, som begärt revision, utan vederbörandes förvållande, obekant.

Därest medlem av skiljedomstolen av någon anledning icke kvarstår vid revisionsförfarandet, skall ersättare för honom utses enligt de regler, varefter den avgångne medlemmen valts.

Den frist, inom vilken den i första stycket omförmälda framställning kan göras, skall fastställas i skiljedomen, för så vitt så ej skett redan i kompromissen.

Artikel 12.

Varje tvist, som kan uppstå mellan parterna rörande tolkningen eller verkställandet av skiljedomen, skall, med mindre annorlunda avtalas, underkas-

mehrheit. Die abweichende Ansicht eines in der Minderheit gebliebenen Mitglieds wird festgestellt.

Artikel 10.

Der Schiedsspruch wird Angaben über die Art seiner Ausführung, insbesondere über die dabei zu beobachtenden Fristen enthalten.

Wird in einem Schiedsspruch festgestellt, dass eine von einem Gericht oder einer anderen Behörde einer Partei getroffene Entscheidung oder Verfügung ganz oder teilweise mit dem Völkerrecht in Widerspruch steht, können aber nach dem Verfassungsrechte dieser Partei die Folgen der Entscheidung oder Verfügung durch Verwaltungsmassnahmen nicht oder nicht vollständig beseitigt werden, so ist der verletzten Partei in dem Schiedsspruch auf andere Weise eine angemessene Genugtuung zuzuerkennen.

Artikel 11.

Unter Vorbehalt anderweitiger Abrede in der Schiedsordnung kann jede Partei bei dem Schiedsgerichte, das den Spruch erlassen hat, die Revision dieses Spruches beantragen. Der Antrag kann nur mit der Ermittelung einer Tatsache begründet werden, die einen entscheidenden Einfluss auf den Spruch auszuüben geeignet gewesen wäre und bei Schluss der Verhandlung dem Schiedsgerichte selbst und der Partei, welche die Revision beantragt hat, ohne ihr Verschulden unbekannt war.

Mitglieder des Schiedsgerichts, die aus irgendeinem Grunde für das Revisionsverfahren ausscheiden, werden in der gleichen Weise ersetzt, wie sie berufen worden sind.

Die Frist, innerhalb deren der im Absatz 1 vorgesehene Antrag gestellt werden kann, ist im Schiedsspruch zu bestimmen, sofern dies nicht in der Schiedsordnung geschehen ist.

Artikel 12.

Alle Streitigkeiten, die zwischen den Parteien über Auslegung und Ausführung des Schiedsspruchs entstehen sollten, unterliegen, vorbehaltlich an-

tas avgörande av den skiljedomstol, som avkunnat utslaget. Därvid skall föreskriften i art. 11, andra stycket, äga motsvarande tillämpning.

Artikel 13.

Alla tvister, som icke enligt föregående artiklar i denna konvention underkastas skiljedomsförfarande, skola på yrkande av endera parten göras till föremål för förlikningsförfarande.

Därest andra parten gör gällande, att den till förlikningsförfarande hänskjutna tvisten bör avgöras av skiljedomstolen, skall domstolen först fatta beslut i denna fråga.

Tvist, som enligt denna konvention kan anhängiggöras vid skiljedomstolen, kan av de fördragsslutande parternas regeringar, om de därom överenskomma, i stället hänskjutas till förlikningsförfarande, vare sig för slutgiltig behandling eller under förbehåll om tvistens senare hänskjutande till skiljedomstolen.

Artikel 14.

För förlikningsförfarandet skall upprättas en ständig förlikningsnämnd.

Den ständiga förlikningsnämnden skall bestå av fem medlemmar. Vardera fördragsslutande parten utser två medlemmar, av vilka en må väljas bland statens egna medborgare. Den femte medlemmen, som skall vara nämndens ordförande, skall vara av annan nationalitet än nämndens övriga medlemmar. Ordföranden utses av de fördragsslutande parterna i förening. Skulle dessa icke kunna enas om valet, kan vardera fördragsslutande parten hos Schweiziska förbundsrådets president anhålla om utseende av ordförande.

Den ständiga förlikningsnämnden skall vara tillsatt inom sex månader efter utväxlingen av ratifikationerna till denna konvention.

derweitiger Abrede, der Beurteilung des Schiedsgerichts, das den Spruch gefällt hat. Dabei findet die Bestimmung des Artikel 11 Absatz 2 entsprechende Anwendung.

Artikel 13.

Alle Streitigkeiten, die nicht nach den vorhergehenden Artikeln dieses Vertrages dem Schiedsgerichtsverfahren unterworfen werden, sind auf Verlangen einer Partei im Vergleichsverfahren zu behandeln.

Behauptet die andere Partei, dass der im Vergleichverfahren anhängiggemachte Streitfall vom Schiedsgerichte zu entscheiden sei, so entscheidet dieses zunächst über diese Vorfrage.

Die Regierungen der vertragschliessenden Teile können im gemeinsamen Einverständnis eine Streitigkeit, für die nach dem gegenwärtigen Vertrage das Schiedsgericht angerufen werden kann, endgültig oder unter Vorbehalt der späteren Anrufung des Schiedsgerichts im Vergleichsverfahren behandeln lassen.

Artikel 14.

Für das Vergleichsverfahren wird ein Ständiger Vergleichsrat gebildet.

Der Ständige Vergleichsrat besteht aus fünf Mitgliedern. Jeder vertragschliessende Teil ernennt zwei Mitglieder, von denen er eines unter seinen eigenen Staatsangehörigen auswählen darf. Das fünfte Mitglied, das den Vorsitz führt, muss eine andere Staatsangehörigkeit als die anderen Mitglieder besitzen. Der Vorsitzende wird von den vertragschliessenden Teilen im gemeinsamen Einverständnis berufen. Falls es nicht zu einem solchen Einverständnis kommen sollte, kann jeder vertragschliessende Teil den Schweizerischen Bundespräsidenten um die Ernennung des Vorsitzenden ersuchen.

Der ständige Vergleichsrat wird im Laufe von sechs Monaten nach Austausch der Ratifikationsurkunden dieses Vertrags gebildet.

Artikel 15.

Den ständiga förlikningsnämndens medlemmar utses för en tid av tre år. Deras uppdrag kan ej återkallas under mandatstiden, med mindre de fördragsslutande parterna därom äro ense. I händelse medlem träder tillbaka, avlider eller eljest är förhindrad, skall för återstoden av mandatstiden annan person i hans ställe enligt bestämmelserna i art. 14, andra stycket, snarast möjligt utses.

Artikel 16.

Inom loppet av fjorton dagar från det tvist hänskjutits till den ständiga förlikningsnämnden, äger vardera fördragsslutande parten för tvisten ersätta den ene av de av honom utsedda medlemmarna med en annan medlem, som i den föreliggande frågan äger speciell sakkunskap. Därvid skall dock bestämmelsen i art. 14, andra stycket, andra punkten, äga motsvarande tillämpning.

Part, som vill begagna denna rätt, skall därom ofördröjligen underrätta motparten. I dylikt fall äger den andra parten att inom fjorton dagar efter mottagandet av denna underrättelse göra bruk av samma rätt.

Artikel 17.

Om vid utgången av en medlems av den ständiga förlikningsnämnden mandatstid annan medlem icke blivit i hans ställe utsedd, skall hans mandat anses förnyat för en tid av tre år. Ordföranden skall dock på framställning av endera fördragsslutande parten avgå vid utgången av sin mandatstid.

Medlem, vars mandat utgår, medan en tvist beror på den ständiga förlikningsnämndens handläggning, skall, ändå att hans efterträdare redan blivit utsedd, fortsätta att deltaga i tvistens handläggning intill dess denna avslutats.

Artikel 15.

Die Mitglieder des Ständigen Vergleichsrats werden für die Dauer von drei Jahren ernannt. Mangels anderweitiger Abrede zwischen den vertragsschliessenden Teilen kann ihre Ernennung während der Dauer ihres Auftrags nicht zurückgenommen werden. Im Falle des Rücktritts, des Todes oder einer sonstigen Behinderung eines Mitglieds muss es für die noch verbleibende Zeit seines Auftrags unter entsprechender Anwendung der Bestimmungen des Artikel 14 Absatz 2 so rasch als möglich ersetzt werden.

Artikel 16.

Jeder vertragschliessende Teil kann innerhalb von zwei Wochen, nachdem der Ständige Vergleichsrat in einer Streitigkeit angerufen worden ist, für diese Streitigkeit eines der von ihm ernannten Mitglieder durch ein anderes Mitglied ersetzen, das eine besondere Sachkenntnis in der Angelegenheit besitzt. Dabei findet jedoch die Bestimmung des Artikel 14 Absatz 2 Satz 2 entsprechende Anwendung.

Die Partei, die von diesem Rechte Gebrauch machen will, hat die andere Partei unverzüglich zu benachrichtigen. In diesem Falle kann die andere Partei innerhalb von zwei Wochen nach Empfang der Mitteilung von dem gleichen Rechte Gebrauch machen.

Artikel 17.

Wenn bei Ablauf des Auftrags eines Mitgliedes des Ständigen Vergleichsrats seine Ersetzung nicht erfolgt ist, gilt sein Auftrag für einen Zeitraum von drei Jahren als erneuert. Indessen scheidet der Vorsitzende auf Antrag eines der vertragschliessenden Teile bei Ablauf seines Auftrags aus.

Ein Mitglied, dessen Auftrag während der Dauer eines im Gange befindlichen Verfahrens abläuft, nimmt an der Behandlung der Streitigkeit bis zur Beendigung des Verfahrens weiter teil, gleichviel ob sein Nachfolger bereits ernannt worden ist.

Artikel 18.

Den ständiga förlikningsnämnden äger efter fritt val bestämma, varthän dess säte skall förläggas.

Den ständiga förlikningsnämnden må vid behov åt sig inrätta ett kansli. För så vitt den i kansliet anställer medborgare i de fördragsslutande staterna, skola dessa därvid i lika mån tillgodoses.

Artikel 19.

Det tillkommer den ständiga förlikningsnämnden att avgiva ett betänkande, som fastslår saksammanhanget och, om förhållandena därtill giva anledning, innehåller förslag till tvistens biläggande.

Betänkandet skall avgivas inom loppet av sex månader från det tvisten hänskjutits till den ständiga förlikningsnämnden, för så vitt parterna icke enas om att förkorta eller förlänga denna frist. Betänkandet skall avgivas i tre exemplar, av vilka vardera parten erhåller ett och det tredje förvaras av den ständiga förlikningsnämnden.

Betänkandet har varken i fråga om fakta eller den rättsliga argumenteringen betydelse av slutgiltigt bindande beslut. Vardera parten skall dock inom en frist, som skall fastställas i betänkandet, förklara, om och i vad mån den erkänner dettas slutsatser och antager dess förslag. Denna frist må icke överskrida en tid av tre månader.

På överenskommelse mellan parterna beror, huruvida betänkandet ofördröjligen skall offentliggöras. I händelse dylik överenskommelse ej träffas, kan den ständiga förlikningsnämnden å sin sida, där särskilda skäl föreligga, gå i författning om betänkandets omedelbara offentliggörande.

Artikel 20.

Den ständiga förlikningsnämnden

Artikel 18.

Der Ständige Vergleichsrat bestimmt seinen Sitz. Er kann ihn nach freiem Ermessen verlegen.

Der Ständige Vergleichsrat bildet nötigenfalls eine Kanzlei. Soweit er in die Kanzlei Angehörige der Parteien beruft, hat er dabei die Parteien gleichmässig zu berücksichtigen.

Artikel 19.

Dem Ständigen Vergleichsrat liegt ob, einen Bericht zu erstatten, der den Sachverhalt feststellt und, wenn die Umstände des Falles dazu Anlass geben, Vorschläge für die Beilegung der Streitigkeit enthält.

Der Bericht ist innerhalb von sechs Monaten nach dem Tage zu erstatten, an dem die Streitigkeit dem Ständigen Vergleichsrat unterbreitet wurde, es sei denn, dass die Parteien diese Frist im gemeinsamen Einverständnis verkürzen oder verlängern. Der Bericht soll in drei Ausfertigungen verfasst werden, von denen je eine jeder Partei ausgehändigt, die dritte vom Ständigen Vergleichsrat aufbewahrt wird.

Der Bericht hat weder in bezug auf die Tatsachen noch in bezug auf die rechtlichen Ausführungen die Bedeutung einer endgültig bindenden Entscheidung. Jedoch hat sich jede Partei innerhalb einer im Berichte fest zusetzenden Frist darüber zu erklären, ob und inwieweit sie die Feststellungen des Berichts anerkennt und dessen Vorschläge annimmt. Diese Frist darf die Zeit von drei Monaten nicht überschreiten.

Es ist Sache der Parteien, im gemeinsamen Einverständnis zu bestimmen, ob der Bericht unverzüglich veröffentlicht werden soll. Kommt es jedoch nicht zu einem solchen Einverständnis, so kann der Ständige Vergleichsrat seinerseits aus besonderen Gründen die sofortige Veröffentlichung des Berichts veranlassen.

Artikel 20.

Der ständige Vergleichsrat tritt in

träder i verksamhet, så snart framställning därom göres av någondera parten. Sådan framställning skall samtidigt tillställas den ständiga förlikningsnämndens ordförande och den andra parten. Ordföranden skall sammankalla nämnden snarast möjligt.

De fördragsslutande parterna förplikta sig att i största möjliga utsträckning underlätta den ständiga förlikningsnämndens verksamhet samt med anlitande av alla medel, över vilka de jämlikt sin inre lagstiftning förfoga, sätta nämnden i stånd att inom den fördragsslutande partens område instämma och höra vittnen och sakkunnige samt företaga syn.

Den ständiga förlikningsnämnden äger upptaga bevisen antingen in pleno eller genom ordföranden.

Wirksamkeit, sobald er von einer Partei angerufen wird. Diese richtet ihr Begehren gleichzeitig an den Vorsitzenden des Ständigen Vergleichsrats und an die andere Partei. Der Vorsitzende hat den Ständigen Vergleichsrat in kürzester Frist einzuberufen.

Die vertragschliessenden Teile verpflichten sich, die Arbeiten des Ständigen Vergleichsrats in weitmöglichstem Masse zu fördern und insbesondere alle Mittel, worüber sie nach Massgabe ihrer inneren Gesetzgebung verfügen, zu benutzen, um ihm zu gestatten, in ihrem Gebiete Zeugen und Sachverständige vorzuladen und zu vernehmen und Augenschein einzunehmen. Der Ständige Vergleichsrat kann die Beweise entweder in vollständiger Besetzung oder durch den Vorsitzenden erheben.

Artikel 21.

Den ständiga förlikningsnämnden är beslutmässig, om samtliga medlemmar erhållit vederbörlig kallelse till sammanträdet och ordföranden jämte minst två andra medlemmar äro närvarande.

Den ständiga förlikningsnämnden fattar sina beslut med enkel majoritet. Varje medlem har en röst; vid lika röstetal har ordföranden två röster.

En minoriteten tillhörande medlems avvikande mening skall i betänkandet intagas.

Artikel 21.

Der Ständige Vergleichsrat ist beschlussfähig, wenn alle Mitglieder ordnungsmässig geladen und wenn der Vorsitzende und mindestens zwei andere Mitglieder anwesend sind.

Der Ständige Vergleichsrat trifft seine Entschliessungen mit einfacher Stimmenmehrheit. Jedes der Mitglieder hat eine Stimme; im Falle der Stimmengleichheit hat der Vorsitzende eine doppelte Stimme.

In dem Bericht wird die abweichende Ansicht eines in der Minderheit gebliebenen Mitglieds festgestellt.

Artikel 22.

Vardera parten har att bestrida ersättningen till de av honom utsedda medlemmarna och hälften av ersättningen till ordföranden. Parterna skola såvitt möjligt träffa överenskommelse i syfte att ersättning till de olika medlemmarna av den ständiga förlikningsnämnden utgår efter samma grunder.

Vardera parten har att själv vidkännas sina i anledning av förfaran-

Artikel 22.

Jede Partei gewährt den von ihr ernannten Mitgliedern des Ständigen Vergleichsrats eine Vergütung und trägt die Hälfte der dem Vorsitzenden zu gewährenden Vergütung. Die Parteien werden sich nach Möglichkeit über eine einheitliche Bemessung der den Mitgliedern des Ständigen Vergleichsrats zu gewährenden Vergütung verständigen.

Jede Partei trägt die von ihr veranlassten Kosten des Verfahrens sowie

det åsamkade kostnader samt hälften av dem, som av den ständiga förlikningsnämnden angivas vara gemensamma.

Artikel 23.

Parterna skola efter tro och heder ställa sig till efterrättelse det vid skiljedomsförfarandet fällda utslag.

De fördragsslutande parterna förbinda sig att under pågående skiljedoms- eller förlikningsförfarande i möjligaste mån undvika varje åtgärd, som kan motverka skiljedomens verkställande eller antagandet av den ständiga förlikningsnämndens förslag. Vid förlikningsförfarandet skola de intill den tidpunkt, som den ständiga förlikningsnämnden fastställer för parternas förklaring om förslagets antagande, avhålla sig från varje självtäkt med våldsamma medel. Skiljedomstolen äger på endera partens yrkande angiva de förberedande åtgärder, som måste vidtagas till skyddande av denna parts rätt, för så vitt dessa åtgärder kunna vidtagas på administrativ väg; den ständiga förlikningsnämnden äger ävenledes att i sådant avseende avgiva förslag.

Artikel 24.

För så vitt ej i denna konvention eller i kompromissen annorlunda bestämts, skola bestämmelserna i Haagkonventionen den 18 oktober 1907 för avgörande på fredlig väg av internationella tvister lända till efterrättelse vid skiljedoms- och förlikningsförfarandet.

I de fall då denna konvention hänvisar till bestämmelserna i Haagkonventionen, skola sagda bestämmelser tillämpas parterna emellan även för det fall, att båda eller endera fränträtt sistnämnda konvention.

die Hälfte der Kosten, die von dem Ständigen Vergleichsrat als gemeinsamen bezeichnet werden.

Artikel 23.

Der im Schiedsgerichtsverfahren gefällte Spruch ist von den Parteien nach Treu und Glauben zu erfüllen.

Die vertragschliessenden Teile verpflichten sich, während der Dauer des Schiedsgerichts- oder Vergleichsverfahrens nach Möglichkeit jede Massnahme zu vermeiden, die auf die Erfüllung des Schiedsspruchs oder die Annahme der Vorschläge des Ständigen Vergleichsrats nachteilig zurückwirken könnte. Bei einem Vergleichsverfahren haben sie sich bis zu dem Zeitpunkt, den der Ständige Vergleichsrat für die Annahmeerklärung der Parteien festsetzt, jeder gewaltsamen Selbsthilfe zu enthalten.

Das Schiedsgericht kann auf Verlangen einer Partei die vorsorglichen Massnahmen bezeichnen, die zum Schutze der Rechte dieser Partei getroffen werden müssen, soweil diese Massnahmen von den Parteien auf dem Verwaltungswege durchgeführt werden können; ebenso kann der Ständige Vergleichsrat zum gleichen Zwecke Vorschläge machen.

Artikel 24.

Unter Vorbehalt entgegenstehender Bestimmungen des gegenwärtigen Vertrags oder der Schiedsordnung ist für das Schiedsgerichts- und Vergleichsverfahren das Haager Abkommen zur friedlichen Erledigung internationaler Streitfälle vom 18. Oktober 1907 massgebend.

Soweit der gegenwärtige Vertrag auf die Bestimmungen des Haager Abkommens verweist, finden sie im Verhältnis zwischen den vertragschliessenden Teilen selbst dann Anwendung, wenn diese oder einer von ihnen von dem Abkommen zurückgetreten sein sollten.

I den mån varken föreliggande konvention eller kompromissen eller eljest mellan de fördragsslutande parterna bestående överenskommelser fastslå tids- eller andra bestämningar i skiljedoms- eller förlikningsförfarandet, äger skiljedomstolen eller den ständiga förlikningsnämnden rätt att själv utfärda i sådant avseende erforderliga bestämmelser.

Artikel 25.

Denna konvention skall ratificeras, för Sveriges del av Hans Majestät Konungen av Sverige med Riksdagens samtycke. Ratifikationerna skola utväxlas i Stockholm.

Konventionen träder i kraft en månad efter ratifikationernas utväxlande.

Konventionen gäller för en tid av tio år. Därest den ej sex månader före utgången av nämnda tidrymd blivit uppsagd, skall den gälla för ytterligare två år. Detsamma gäller allt framgent, därest konventionen icke inom angiven tid före utgången av närmast föregående tvåårsperiod blivit uppsagd.

Är tvist vid utlöpandet av denna konventions giltighetstid föremål för skiljedoms- eller förlikningsförfarande, skola bestämmelserna i denna konvention eller i den överenskommelse, som de fördragsslutande parterna träffa att i dess ställe gälla, fortfarande tillämpas i avseende å sagda tvist.

Till bekräftelse härav hava de fullmäktige undertecknat denna konvention.

Utfärdat i tvenne exemplar på svenska och tyska språken i Berlin den 29 augusti 1924.

FREDRIK RAMEL.

Sofern weder der gegenwärtige Vertrag noch die Schiedsordnung noch die sonst zwischen den vertragschliessenden Teilen bestehenden Übereinkünfte die Fristen und andere Einzelheiten des Schiedsgerichts- oder Vergleichsverfahrens festlegen, ist das Schiedsgericht oder der Ständige Vergleichsrat selbst befugt, die erforderlichen Bestimmungen zu treffen.

Artikel 25.

Der gegenwärtige Vertrag soll ratifiziert werden, und zwar schwedischerseits von Seiner Majestät dem König von Schweden mit Zustimmung des Reichstags. Die Ratifikationsurkunden sollen in Stockholm ausgetauscht werden.

Der Vertrag tritt einen Monat nach dem Austausch der Ratifikationsurkunden in Kraft.

Der Vertrag gilt für die Dauer von zehn Jahren. Wird er nicht sechs Monate von Ablauf dieses Zeitraums gekündigt, so bleibt er für weitere zwei Jahre in Kraft. Das gleiche gilt, wenn der Vertrag nicht mit der bezeichneten Frist gekündigt wird, für die spätere Zeit.

Ein Schiedsgerichtsverfahren oder ein Vergleichsverfahren, das bei Ablauf des gegenwärtigen Vertrags schwebt, nimmt seinen Lauf nach den Bestimmungen dieses Vertrags oder eines anderen Abkommens, das von den vertragschliessenden Teilen an dessen Stelle vereinbart wird.

Zu Urkund dessen haben die Bevollmächtigten den gegenwärtigen Vertrag unterzeichnet.

Ausgefertigt in doppelter Urschrift in deutscher und schwedischer Sprache in Berlin am 29. August 1924.

FRIEDRICH GAUS.

Slutprotokoll.

1. De fördragsslutande parterna utgå från att denna konventions olika be-

Schlussprotokoll.

1. Die vertragschliessenden Teile gehen von der Ansicht aus, dass die

stämmelser i tvivelaktiga fall skola tolkas till förmån för användande av grundsatsen om tvisters avgörande medelst skiljedom.

2. De fördragsslutande parterna förklara, att konventionen skall tillämpas även beträffande tvister, som härleda sig från till dragelser, vilka infallit före konventionens avslutande. Tvister, som stå i omedelbart sammanhang med världskrigets händelser, skola dock med hänsyn till deras allmänna politiska innebörd undantagas härifrån.

3. Det faktum, att en tredje stat är delaktig i en tvist, utesluter icke konventionens tillämpning. De fördragsslutande parterna skola i dylikt fall verka för den tredje statens anslutning till skiljedoms- eller förlikningsförfarandet. I sådant fall är det de båda regeringarna förbehållet, att gemensamt överenskomma om en särskild sammansättning av skiljedomstolen eller den ständiga förliknings-nämnden. Därest överenskommelse med den tredje staten om dess anslutning icke inom skälig tid kan träffas, tillämpas förfarandet mellan de fördragsslutande parterna på sätt i denna konvention sägs.

4. De fördragsslutande parterna förklara, att tvister mellan Tyskland och en tredje stat, i vilka Sverige i sin egenskap av medlem i Nationernas förbund kan komma att bliva part, icke skola anses såsom tvister mellan de fördragsslutande parterna enligt denna konvention.

Berlin den 29 augusti 1924.

FREDRIK RAMEL.

einzelnen Bestimmungen des Vertrags im Zweifel zugunsten der Anwendung des Grundsatzes der schiedsgerichtlichen Erledigung von Streitigkeiten auszulegen sind.

2. Die vertragschliessenden Teile erklären, dass der Vertrag auch dann Anwendung findet, wenn eine Streitigkeit in Ereignissen ihren Ursprung hat, die zeitlich vor seinem Abschluss liegen. Etwaige mit Ereignissen des Weltkrieges in unmittelbarem Zusammenhange stehende Streitigkeiten werden jedoch mit Rücksicht auf ihre allgemeine politische Bedeutung hiervon ausgeschlossen.

3. Die Tatsache, dass an einer Streitigkeit dritte Staaten beteiligt sind, schliesst die Anwendung des Vertrags nicht aus. Die vertragschliessenden Teile werden gegebenenfalls dahin wirken, die dritten Staaten zum Anschluss an das Schiedsgerichts- oder Vergleichsverfahren zu veranlassen. Für diesen Fall bleibt es den beiderseitigen Regierungen vorbehalten, im gemeinsamen Einverständnis eine besondere Zusammensetzung des Schiedsgerichts oder des Ständigen Vergleichsrats vorzusehen. Kann einer Verständigung mit den dritten Staaten über deren Anschluss nicht binnen angemessener Frist herbeigeführt werden, so nimmt das Verfahren zwischen den vertragschliessenden Teilen den im Vertrage vorgesehenen Verlauf.

4. Die vertragschliessenden Teile erklären, dass Streitigkeiten zwischen Deutschland und einem dritten Staate, an denen Schweden in seiner Eigenschaft als Mitglied des Völkerbundes beteiligt werden könnte, nicht als Streitigkeiten zwischen den vertragschliessenden Teilen im Sinne des Vertrages angesehen werden können.

Berlin, den 29. August 1924.

FRIEDRICH GAUS.

Stockholm 1925. Kungl. Boktryckeriet, P. A. Norstedt & Söner.
250851